

ЕТОС «ЛЕГКОГО» БУТТЯ

Олена Левченко

Одного разу на лекції Вілен Сергійович розповів про те, як О. Ф. Лосєв, якому в 30-ті роки заборонили займатися філософією, написав історію античної філософії у вигляді історії античної естетики. «Якби так само треба було написати історію нашої філософії, – додав Вілен Сергійович, – треба було б писати історію етики».

Займаючись витоками нашої філософії, він мав майже *художній* (хочу наполягти на цьому!) дар відчувати найсуттєвіше...

І якби справді треба було писати історію нашої етики, то не можна було б оминати Горського як людини, яка жила за власною, ніколи не формульованою, але виразно життєво артикульованою філософією. Щохвилини він прагнув наше щоденне існування з його постійними перипетіями, штучними безглуздими конфліктами зробити простим, *легким* (у сенсі буттєвої легкості), зрозумілим. І усе це – аби залишити час життя на головне, або ж просто: аби залишити час життя...

Віртуозність, з якою він це проробляв, робила його зусилля майже непоміченими: усе виходило, вирішувалося, розв'язувалося ніби саме собою.

Це здавалось би природним для філософа, якщо не звертати увагу на одну деталь: Горський ніколи не «ухилявся», не уникав викликів щоденного життя, тих самих «мирських» ситуацій, які за визначенням змушують людину займатися рутинною справою. Він не боявся втратити філософську цнотливість. Більше

того, коли було треба, покладав на себе навіть більше «антифілософських» адміністративних обов'язків, ніж покладають зазвичай.

Як хвилювалося студентське й викладацьке середовище, коли він погодився на цілий рік суміщати свою посаду завідувача кафедри з посадою декана гуманітарного факультету: такій *людині* це може стати не під силу!

Але здавалося, що йому ніякої сили й не знадобилося.

Коли Горський своєю переможною ходою крокував коридором Академії з кабінету завідувача кафедри філософії до кабінету декана гуманітарного факультету, ми відчували щастя: він ніс дух «Могилянки», де старший – це теплий порадник, захисник, опора, де всі – і студенти, і викладачі, і керівники – захоплено живуть однією справою, а не перебувають по різні боки барикад, як трапляється зазвичай.

І це також здавалося простим і природним...

Що було джерелом цього «легкого» і такого мужнього духу? Чи крилося щось в обставинах життя? Чи це була вроджена внутрішня витонченість? Чи його етос випрацьовувався щоденною вимогливістю до себе?

Мені це здається даром художнього ставлення до життя у всій його цілісності, коли у людини є внутрішній камертон, за яким вона звіряє звуки нашого існування зі «звучанням» буття. Тому Вілен Сергійович ще мав і унікальний педагогічний талант проникати до найсуттєвішого у людині, а потім непомітно допомогти їй стати на той шлях, де б вона сама могла пізнати себе.

Я, як одна з тих, хто завдяки Горському вийшов на філософську стежку, часто ловлю себе на тому, що, хоча ми й не так часто спілкувалися, його смерть виявилася відходом не просто близької, а рідної людини, місце якої не може зайняти ніхто. І порожнеча ця з роками не зменшується...